

дистанційному курсі. А у ВНЗ, що позиціонують себе як осередки дистанційної світи, знайдуться додаткові важелі як для стимуляції роботи тьюторів, так і для розробки правового підґрунтя щодо нормування їхнього робочого часу.

Література:

1. Бойко А. Тьютор – якісно вища педагогічна позиція і новий простір духовно-моральної взаємодії / А. Бойко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://docviewer.yandex.ua/?url=http%3A%2F%2Fdspace.pnpu.edu.ua>
2. Кухаренко В. Матеріали дистанційного курсу «Практикум тьютора» / В. Кухаренко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dl.khpi.edu.ua/mod/book/view.php?id=376&chapterid=102>
3. Настенко Л.Г. Тьюторство як прогресивна технологія індивідуалізації освіти у вищій школі / Л. Г. Настенко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://readera.org/article/tjutorstvo-jak-prohresyevna-tekhnohlohia-indyevidualizatsiye-osvitye-u-vyeshchiy-10181969.html>
4. Технологія створення дистанційного курсу [навчальний посібник / за ред. М. Ю. Бикова та В. М. Кухаренка]. – К. : Міленіум, 2008. – 324 с.

Комунікативно-інтенційна модель викладання мов у контенті сучасного освітнянського простору (за матеріалами анкетування)

Полянська І.В.

доцент кафедри української, російської мов та прикладної лінгвістики

Чернявська С.М.

к. істор. наук, завідувач кафедри української, російської мов та прикладної лінгвістики;

Шевченко В.Ф.

к. психол. наук, доц. кафедри української, російської мов та прикладної лінгвістики

Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

м. Харків, Україна

e-mail: irapolwuhu@gmail.com

Think Different*

Steve Jobs

*Думай по-іншому (англ.)

Останнім часом нас цікавлять новітні дослідження та факти щодо функціонування свідомості, мозку людини, шокуючі відомості про негативні впливи традиційної лівопівкульної освіти на стан здоров'я всіх суб'єктів навчання: як студентів, так і викладачів. Розгляньмо спочатку докладніше ці основні концепції, оскільки вони справили на нас потужне враження й саме на них теоретично базується комунікативно-інтенційна модель (KIM) [4; 5; 6] викладання мов як інноваційна технологія нової біоадекватної еволюційної освіти (НБЕО), яку ми створюємо, апробуємо та впроваджуємо на кафедрі

української, російської мов та прикладної лінгвістики НТУ «ХПІ» протягом останніх років.

Теоретичним підґрунтям КІМ є два глобальні відкриття кінця ХХ – початку ХХІ століття. Вони принципово змінили ставлення до викладання й надали можливості задля створення концептуально нового освітнянського простору, який максимально сприяє еволюції центрованого тандему викладача зі студентом. По-перше, відомий дослідник Едвард де Боно (40 книг перекладено 25 мовами; викладав у Гарварді, Оксфорді, Лондоні, Кембриджі), доктор медицини та філософії, довів, що мислення – це активна навичка, її необхідно навчати, її можна усвідомлено трансформувати. Мислення, за де Боно, не просто філософські розміркування. Не існує нічого більш важливого за людське мислення, через те що від нього залежить особисте майбутнє та якість майбутнього людської раси в цілому. Досліджуючи принципи біологічної системної поведінки, де Боно застосував їх у нейронних мережах мозку та створив базис задля нового інструментарію мислення. Він створив новий тип мислення – проектний, конструювальний на відміну від традиційного «мислення узнавання», що його розвиває традиційна лівопівкульна модель освіти. Зараз ми можемо проектувати методи мислення, базуючись на тому, як насправді працює мозок, а не на деяких філософських розміркуваннях. Де Боно [2] проаналізував мозок як активну інформаційну самоорганізуючу систему. Він створив концептуальну модель, яка доводить: здатність до творчості визначено абсолютною математичною необхідністю, через те що людське сприйняття функціонує за принципом адаптивних самоорганізуючих систем, у яких творчість і провокативне мислення є необхідними елементами.

На відміну від традиційної лівопівкульної освіти, в КІМ викладання лінгвістичних дисциплін (у тому числі й української / російської мови як іноземної) акцент зроблено на розвиток проектного творчого мислення та інтуїції відповідно до вимог сучасності та потреб суб'єктів навчання. Оскільки КІМ ґрунтується на вченні Едварда де Боно, ми використовуємо його

нетривіальне тлумачення творчого мислення як здатності студента змінювати концепції та сприйняття. Вже зрозуміло, що майбутнє потребує нового мислення, та здатність до творчості в цьому відіграє вирішальну роль. Багато хто вважає, що найкращу ідею можна здобути лише логічним шляхом, але це закономірно, коли йдеться про пасивні регульовані ззовні системи. Однак мозок належить, як було з'ясовано де Боно, до активної інформаційної самоорганізуючої системи, в якій асиметрія шаблонів позначає, що внутрішню логічність ідеї не можна фіксувати, використовуючи прямолінійну логіку. Цей парадокс впливає з принципів самоорганізуючих систем. Оскільки навик творчого мислення можна вдосконалювати усвідомленими зусиллями, тепер головна задача викладача – створити студентів задля цього найкращі умови. Саме на це спрямована КІМ як модель нової біоадекватної еволюційної освіти (НБЕО).

Другим блоком концепцій, які є теоретичним підґрунтям КІМ, ми вважаємо концепцію ноосферної освіти академіка Н. В. Маслової, розроблену на основі Законів Світу як базис виховання цілісного мислення. Ця концепція повністю корелює з висновками відомого нейрофізіолога А. Р. Лурія щодо цілісної інтегративної діяльності мозку як парного органу. Також важливим чинником є дослідження Н. О. Давидовської, втілені в її дисертації «Психологічні та медичні основи здоров'язберігального біоадекватного методу викладання» [1]. Академік Н. В. Маслова чітко визначає кризу цивілізації та освіти кінця ХХ – початку ХХІ століття як кризу лівопівкульного типу мислення. Досліджено модель біоадекватних занять з медичної та біологічної точки зору та обґрунтовано переваги цієї методики викладання як у засвоєнні навчального матеріалу, так і в розвитку психіки, творчого потенціалу особистості і покращення здоров'я всіх суб'єктів навчального процесу. Доведено, що біоадекватні методи викладання створюють умови задля використання можливостей головного мозку як парного органу під час сприйняття та перероблення інформації. Ця методика відновлює генетично закладену в людині цілісність сприйняття та надає їй якісно інший, вищий

рівень інтеграції. Вперше проведено порівняльне дослідження психологічних та медичних аспектів традиційного та біоадекватного викладання. Саме ці сучасні приголомшливі відкриття в галузі свідомості, мислення та функціонування мозку надали нам змогу досліджувати КІМ викладання мови. Подальша задача статті – проаналізувати функціонування моделі у сучасному освітянському просторі. З цією метою протягом декількох років було проведено анкетування всіх суб'єктів навчального процесу. У форматі даної статті ми репрезентуємо проміжні результати анкетування, що в ньому брали участь 103 студенти та 47 викладачів декількох вишів Харкова технічних та гуманітарних спеціальностей. Анкета № 1 щодо визначення рівня усвідомленості студентів надала змогу дізнатися про те, що лише 17,3 % студентів мають достатній рівень усвідомленості (++), а 82,7 % - середній рівень, який ми умовно позначаємо (+ -). Саме тому усвідомленість є базовою категорією КІМ [5]. Уніфікована Анкета № 3.1 для студентів та викладачів щодо дослідження сучасного освітянського простору та обміну досвідом надає цікаву інформацію про ставлення до сучасної освіти суб'єктів навчального процесу. Наприклад, на питання «Якою має бути освіта в сучасному інформаційно-комунікативному суспільстві, на Вашу думку» тільки 3,2 % студентів обрали варіант накопичувальним, трансляційним, а викладачів-прихильників традиційної освіти - 10,6 %. В той же час аж 71,5 % студентів обрали нелінійну освіту, що розвиває мислення, а викладачів тільки 42,5 %. Варіант з'єднання лінійної та нелінійної освіти, коли не в змозі визначитися з перевагами, обрали 25 % студентів і аж 44,7 % викладачів. Однак у відповіді на питання про роль освіти у сучасному суспільстві викладачі та студенти були одностайні, обравши варіант «випереджувальна, мотивуюча розвиток суспільства» відповідно 78 % та 71,4 %. Але аж 10,7 % студентів назвали роль освіти корупційною та застарілою.

На питання «Якою є сучасна освіта насправді, на Вашу думку» 4,2 % викладачів та 10,7 % студентів, обравши свій варіант відповіді, назвали її

застарілою та віджилою, вмираючою. У відповіді на питання про роль викладача вищої освіти суб'єкти навчального процесу також виявили майже однаковість, обравши розвивальну роль, яка створює можливості студентів для розвитку його індивідуальності: студенти – 89,2%, а викладачі – 73,4 %; трансляційну роль обрали відповідно тільки 7 % студентів і 8,5 % викладачів.

Коли йшлося про форми роботи, що сприяють розвитку мислення, тільки 23,5 % викладачів і 21,4 % студентів обрали проекти, а 17 % викладачів та 14 % студентів вважають, що це реферати та конспекти, в той же час 42,5% викладачів і 46,4 % студентів обрали есе. Однак на питання «Який вид роботи використовуєте найчастіше?» есе обрали тільки 6,3 % викладачів і 5 % студентів, найпоширенішими виявилися реферати та конспекти: 60 % студентів та 51 % викладачів. Тут ми бачимо якусь дивну суперечку: більшість суб'єктів викладання мріє про новітню розвивальну, випереджувальну, нелінійну освіту, яка розвиває креативне проектне мислення, однак ані студенти, ані викладачі не проявляють, на жаль, старанності у відборі інтерактивних форм. Можна дійти висновку, що, мабуть, як серед студентів, так і серед викладачів відсутня внутрішня та зовнішня мотивація, активація, спостерігається утомленість як наслідок напруги та інерційності мислення. За таких складних умов КІМ стає нам особливою мірою в пригоді, оскільки надає можливість активувати студентів і викладачів за допомогою спеціальної накопичувальної бонусної системи оцінювання, системи проектних домашніх завдань, самостійної роботи зі свідомістю, коли навчаємось застосовувати стан суперздібності [3] до навчання, що важливо під час сприйняття нової лексики, особливу увагу приділяємо сприйманню інформації за певних умов тощо.

Таким чином, зважаючи на проміжні результати анкетування, можна дійти висновку, що в нашій вищій освіті склалася доволі суперечлива ситуація. З одного боку, педагогічна спільнота (та студенти) усвідомлюють необхідність не формального, а концептуального реформування вищої освіти, начебто «ці ідеї літають у повітрі», але, з іншого боку, всі намагаються якось з'єднати

консервативний шлях з інноваційними дослідженнями, не трансформуючи себе та свою свідомість. Однак це концептуально неможливо. Розв'язання знайдених суперечок є перспективою нашого подальшого дослідження КІМ.

Література:

1. Давыдовская Н. А. Психологические и медицинские основы здоровьесберегающего природосообразного метода преподавания /Автореф. дисс.-М-Алмааты, 2005.-33с.
2. Де Боно Едвард. Механизм разума. - СПб.: Питер, ООО «Питер Пресс», 2009.
3. Мюллер С. Разблокируй свой ум: стань гением! Технологии супермышления и суперпамяти . –СПб.: Питер, 2009.
4. Полянская И. В., Шевченко В. Ф., Сладких И. В. Коммуникативно-интенциональная модель преподавания языков как инновационный проект современного образования // Оралдың ғылым жаршысы, – Уральск, Республика Казахстан: ТОО «Уралнаучкнига», – 2014. – № 47 (126). – С. 51-56.
5. Полянская И. В., Шевченко В. Ф., Павлова Г. Д. Осознанность как базисная категория коммуникативно-интенциональной модели (КИМ) преподавания языка// Новый коллегиум, № 1, 2015 г.
6. Полянская И. В., Шевченко В. Ф. Закономерность возникновения коммуникативно-интенциональной модели (КИМ) в контенте компетентностной парадигмы высшего образования // Язык и специальность: актуальные проблемы обучения иностранцев в вузе : материал II Межд. научно-метод. конф. 28-30 мая 2015 г. ХНУРЭ – Харьков, 2015г. С. 297-302.

**Поликодовые тексты как дидактическое средство формирования
социокультурной компетенции иностранных студентов**

Попова А.И.

ст. преподаватель кафедры филологии

Харьковского национального автомобильно-дорожного университета

г. Харьков, Украина

e-mail: pallai@meta.ua

Современная коммуникация характеризуется ростом объемов визуальной информации. Во многом этому способствует интернет, например, так называемые лонгриды – новый формат подачи текстового онлайн материала, содержащего интерактивную качественную текстовую историю и видео, полноэкранные фотографии, стильные иллюстрации, а также 3D объекты. К такого рода текстам привыкли современные студенты, читая их с экранов компьютеров, планшетов, смартфонов. В таких текстах вербальные и внетекстовые (изобразительные) элементы синхронизированы и связаны настолько, что позволяют удерживать внимание читателя долгое время, что, казалось бы, нереально для современных представителей так называемого